

PRZYCHYLNOŚĆ (29) *sb f*

-chy- (24), -chi- (5).

o jasne.

sg *N* przychylność (4). ◇ *G* przychylności (7). ◇ *D* przychylności (1). ◇ *A* przychylność (9). ◇ *I* przychylnością (6). ◇ *pl N* przychylności (1). ◇ *A* przychylności (1).

Sł stp brak, Cn s.v. chęć, Linde XVII w.(z Cn).

1. Życzliwość, życzliwe ustosunkowanie się do kogoś i różne jego przejawy: miłość, przyjaźń, przywiązanie, łaskawość, poszanowanie; *favor JanStat, JanPrzyw, Cn; benevolentia, studium Modrz, Cn; affectio, affectus JanStat, Cn; animus, inclinatio, mens, voluntas Cn (27) : GórnDworz M6v; Te obyczáie/ naywięcey zbłazeństw/ ábo fzybalńtw dworfkich okazowania vrosły/ człowiekowi ftáteczne^{mv} nieprzyftoyne: Bo y wżytkie znáki prawdziwey przichylności niźczą/ y dla nich nieznác kto nam dobrze á kto źle życzy ModrzBaz 60.*

przychylność czego (2): Tych tedy obywatelów ziemie Bełzkiéy [...] zá przypátrzeniem Królewłkim vważáiąc słuźnie ich przerzeczoną wiárę łákkawą y fczérą przychylnością vmyłtu/ [...] w náłzé y potomków náłzych obronę Królewłką y Korony znowu wzięliśmy SarnStat 1053, 886.

przychylność do kogo (1): Bo gdzie tákowa iest przychylność do iedney ftrony więtfza niźli do drugiey/ tedy z tąd wiele złe⁸⁰ przychodzi/ y miedzy vrzędy bywa wielka miefzániná ModrzBaz 19.

przychylność od kogo (1): [oznajmujemy] Iż my máiąc ná báczeniu ftáteczną wiárę/ y wielką przychylność przeciwko Nam/ y Królestwu náłzému miłość/ od Wielmożnégo Ianá z Rytwian/ Woiewody Krakowłkiégo/ [...] ktory to Ian Woiewoda [...] Ziemię Sędomiérską [...] w moc náłzę [...] wrócił/ [...] ninieyfzym Liſtem w fłowie náłzym Królewłkim obiecuiemy/ [...] Iż [...] SarnStat 978.

przychylność ku komu (2): Wdzięczna fzczyrość ku wżyftkim bárzo ią zdobiłá [...]. Ku vbogim przychylność. WisznTr 19; Grzeźące ftofuy przed wżytkimi: áby fię y drudzy bali. Oświadczam fię przed Bogiem y Chriftem Iefufem y ánioły wybránymi/ ábyś tego ftrzegł oprocz vbliżenia/ nic nie czyniąc z przychylności ku ktorey ftronie [nihil faciens in alteram partem declinando]. WujNT 1.Tim 5/21.

przychylność przeciw(ko) komu (4): LibLeg 11/49; Zátym Cefarz zá tę przychylność chuć y dobrą wolą/ przeciw łobie y fynowi fwemu wyfoce dziękował BielKron 330v; SarnStat 978, 1055; [[pan krajczy] więcej snać wojewodzie krakowskiemu acz jawnie widząc jego przeciw nam i przeciw królowej Jej M małżonce naszej nieprzystoją przychylność [tj. nieprzychylność] we wszystkim folgował ListyZygmAug 1550 150].

przychylność czyja [w tym: pron poss (3), G sb i pron (2)] (5): LibLeg 7/34, 11/49; Iżem ia po ten czas znał wałze przychiłność Chciałbym ilcie vkazać też wam wtym fwą pilnofc RejJóz L2v, H; Służył ieden piękney y zacney Rzymiáncze czas długi/ pokázuiącz wielką/ á gwałtowną przeciw niey miłość/ ále ona tey iego przychylności nie przyimuiąc/ y pátrzyć nań niechciálá GórnDworz Bb2v.

W połączeniach szeregowych (5): BielKron 330v; A mimo tho/ ná fądziech/ ná fełfyach/ przy rozbieraniu rzeczy wielkich/ prędzey fie záwdy ieden człowiek ná zdaniu ná fwym omyli/ niź wielka gromádá ludzi. ábowiem gniew/ nienawiść/ przyiaźń/ przychylność/ chćiwość/ łákomftwo/

iedną osobę łatwo zawiadzie/ y włowi *Górni Dworz* Ggv; chcę y iestem powinien wszelką pracą/ ftaraniem/ szczerością y pilnością/ podatki [...] wiernie wyciągać y zbierać: żadnemu człowiekowi iakiegokolwiek ftanu/ płci/ y powołania/ bądź dla miłości y przychylności/ albo nagrody niefolgując. *SarnStat* 347, 978, 1080.

Zwrot: »przychylność dać (a. podawać)« = *dare favorem JanStat* [szyk zmienny] (2): ani która ftoną [król polski ani mistrz pruski] ku osławieniu drugiego ftony nie będzie żadnego poduflcząć/ ná to pozwaląc/ ani pomocy y przychylności podawać iawnie albo potajemnie *SarnStat* 1068, 1087.

Szeregi: »afekt i przychylność« (1): [u dziecka karmionego piersią] affekty y przychylności mnożą fie/ á siły byerzą. *GliczKsiąż* D4v.

»chęć i przychylność« (1): yz w tim ostrzeganiw a obwyelczanyw takowich rzeczy krol ye⁶⁰ m. zna checz y przichilnołcz przeczywko sobye pana voyewodj *LibLeg* 11/49.

»chuć i przychylność« (1): A tak gdy poznal szczyrą chuć á wierną życzliwość przyjaciela prawie łobie iuz życzliwego/ o ftarayze fie też o to pilno aby on też nie mnieyła/ owłzem kędy mu to okazać mozełz/ y więtlzą także znał chuć y przychylność po tobie *RejZwierc* 92v. [*Ponadto w polczeniu szeregowym 1 r.*]

»obrona i przychylność« (1): [król miał nadzieję] ysz on wthakye łacze a przyalłny V.C.M. bicz myal wyakye na on czas byl kyedy go V.C.M. obroną swą y przichilnołczyą wspomagacz raczil *LibLeg* 7/34.

»pomoc i (albo) przychylność« = *auxilium et (ve) favor JanStat* (2): wżyftkie fpory/ roftérki/ nieprzyiázni/ odpowiedania/ osławienia/ y szkody między ftonami y ztąd y zowąd wczynioné máią bydź odpuflczoné/ y we wżyftkim wfpokoioné: [...] ani też iedná ftoną ku zelzeniu drugiego nie da pomocy albo przychylności przez fie albo napráwną osobę *SarnStat* 1087, 1068. [*Ponadto w polczeniu szeregowym 1 r.*]

a. w pl: *Dowody życzliwości [czyje]* (1) : [Zefira do Józefa:] Tedy czom pirwey mowiła Wzdy by cie ta rzecz rużyła Widząc moje przychylności Nie życz że mi thakich żłóci *RejJóz* F2v.

a. O stosunku Boga do człowieka: błogosławieństwo, dobroć, łaska, miłosierdzie [w tym: k(u) komu (3)] (4) :

przychylność czyja (2): Y wzgárdził [Pan] miełce ono ktore łobie był miedzy niemi obrał y náktorem wiele kroć widáli możność iego y flicháli głos iego á vznawáli kłobie wielką przychylność iego. *RejPs* 117; Poznalz z przychylności Pána twego ku tym ktorzy rzewliwie męki iego żalowali/ iakoć to hiłtorya o Máryey Mágdalenie/ [...] ná oko pokaże. Bo [...] naczęścicy/ y nawięcey te ciełzył/ ktorzy z żalem śmierci iego wżywali. *LatHar* 257.

Zwrot: »przychylność pokazować« (1): [Bóg] Vczyniłci dobrą nádzieię o grzechow odpuflczeniu/ w tym cię potwierdziąc y wpewniając częłtymi fwemi poćiechami/ ktoremi łáfkę fwą/ y przychylność oycowłką ku tobie pokazuie. *LatHar* 676.

Szeregi: »łaska i przychylność« (1): *LatHar* 676 cf *Zwrot*.

»miłość, przychylność« (1): Y Ktożby był tedy thák fprofnego baczenia/ aby w tym rozumowi nie miał mieyfcá dáć/ iaką miłością/ iaką przychylnością/ á fnadz aż názyt/ náłz miłościwy Pan/ nas fthworzenie fwoie/ wmiłowác raczył. *RejPos* 131v.

2. *Prawdopodobnie: skłonności (1)* : Animum et mores corrumpere alicuius, Vmyśl [!] przichilność y obyczáye czyie skażić. *Mącz* 360d.

3. *Zgoda, poparcie, przyzwolenie [czyja] (1)* : Chcę to wżyftko vczynić/ o co fie ftáraćie/ Iefli przednieyftze mieyftce rozumowi daćie. Iefli ktemu przychylność ftólecżna wftzech będzie *BielSjem* 16.

Synonimy: 1. afekt, chęć, gorliwość, łaskawość, miłość, poszanowanie, przyjaźń, skłonność, skwapliwość, uprzejmość, życzliwość; a. błogosławieństwo, dobroć, lutość, łaska, miłosierdzie; 3. poparcie, przyzwolenie, zgoda.

AĆ